

ASIA

Kantelija on oikeuskanslerille 22.8.2015 osoittamassaan kantelussa arvostellut valtioneuvoston 11.6.2015 tekemää päätöstä koskien Lahden kaupungin ja Nastolan kunnan yhdistämistä ja täydentänyt kanteluaan 27.8.2015 päivätyllä kirjeellä. Kantelija katsoo, että valtioneuvosto ei olisi voinut tehdä kyseistä päätöstä, sillä Nastolan kunnanvaltuuston yhdistämistä koskevasta päätöksestä oli tehty kunnallisvalitus eikä Hämeenlinnan hallinto-oikeuden 15.5.2015 valitukseen antama päätös ollut vielä tuossa vaiheessa tullut lainvoimaiseksi.

Lahden kaupungin ja Nastolan kunnan yhdistymistä koskevan valtioneuvoston esittelylistan liitemuistion mukaan kyseistä kuntaliitosta koskevat päätökset olivat lainvoimaisia.

SELVITYS

Valtiovarainministeriö on antanut asiasta selvityksen.

Käytettävissäni on ollut valtioneuvoston 11.6.2015 antama päätös liitteineen sekä korkeimman hallinto-oikeuden 6.11.2015 antama päätös nro 3148 asiaan 1776/3/15.

RATKAISU

Olennaiset sovellettavat säännökset

Yleiset säännökset

Perustuslain 108 §:n 1 momentin mukaan oikeuskanslerin tehtävänä on valvoa valtioneuvoston ja tasavallan presidentin virkatoimien lainmukaisuutta. Oikeuskanslerin tulee myös valvoa, että tuomioistuimet ja muut viranomaiset sekä virkamiehet, julkisyhteisön työntekijät ja muutkin julkista tehtävää hoitaessaan noudattavat lakia ja täyttävät velvollisuutensa.

Perustuslain 118 §:n 2 momentin mukaan esittelijä on vastuussa siitä, mitä hänen esittelystään on päätetty, jollei hän ole jättänyt päätökseen eriävää mielipidettään.

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 4 §:n 2 momentin mukaan oikeuskansleri ryhtyy hänelle tehdyn kantelun johdosta niihin toimenpiteisiin, joihin hän katsoo olevan aihetta lain noudattamisen, oikeusturvan tai perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta.

Valtioneuvoston ohjesäännön 6 §:n 12 kohdan mukaan valtioneuvoston yleisistunto ratkaisee kuntajaon muuttamista koskevat asiat.

Valtion virkamieslain 14 §:n 1 momentin mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Hänen on noudatettava työnjohto- ja valvontamääräyksiä.

Kuntarakenneuudistusta koskevat säännökset

Kuntarakennelain 21 §:n mukaan valtioneuvosto päättää kuntajaon muuttamisesta tai sitä koskevan esityksen hylkäämisestä.

Lain 22 §:n mukaan päätös kuntajaon muuttamisesta on tehtävä ennen muutoksen voimaantuloa edeltävän vuoden kesäkuun loppua. Kuntajaon muutos on määrättävä tulemaan voimaan kalenterivuoden alusta.

Lain 52 §:n 2 momentin mukaan valtuuston esitys kuntajaon muuttamisesta voidaan panna täytäntöön ennen kuin sitä koskeva päätös on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos hallintotuomioistuin kieltää täytäntöönpanon. Täytäntöönpanokiellon aikana ministeriö ja valtioneuvosto eivät voi päättää kuntajaon muuttamisesta.

Arviointi

Lahden kaupunginvaltuusto ja Nastolan kunnanvaltuusto olivat 26.1.2015 päättäneet hyväksyä yhdistämissopimuksen ja esityksen kuntien yhdistymiseksi. Valtiovarainministeriölle 18.2.2015 saapuneessa yhdistymisesityksessä on kuntarakennelain mukaisesti perusteltu kuntajaon muuttamisen tarve ja selvitetty, miten kuntarakennelaissa säädetyt kuntajaon muuttamisen edellytykset täyttyvät. Esitykseen on liitetty valtuustojen yhtäpitävät päätökset sekä yhdistymissopimus. Valtioneuvosto on 11.6.2015 antanut päätöksen Lahden kaupungin ja Nastolan kunnan lakkauttamisesta perustamalla uusi Lahden kaupunki. Päätös on tullut voimaan vuoden 2016 alusta. Kuntarakennelain 55 §:n 1 momentin mukaan kuntien yhteisen esityksen mukaiseen valtioneuvoston päätökseen kuntien yhdistymisestä ei saa hakea muutosta.

Nastolan kunnanvaltuuston päätöksestä oli tehty kunnallisvalitus Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valituksen mukaan kunnanvaltuuston päätös oli valmistelun puutteellisuuden vuoksi syntynyt virheellisessä järjestyksessä. Hämeenlinnan hallinto-oikeuden 15.5.2015 antaman päätöksen mukaan päätös ei ollut syntynyt virheellisessä järjestyksessä (15/0379/3). Korkein hallinto-oikeus pysytti 6.11.2015 antamallaan päätöksellä hallinto-oikeuden päätöksen (päättönumero 3148).

OIKEUSKANSLERIN VIRASTO

Kuntarakennelain mukaan valtuuston esitys kuntajaon muuttamisesta voidaan panna täytäntöön ennen kuin sitä koskeva päätös on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos hallintotuomioistuin kieltää täytäntöönpanon. Asiakirja-aineiston mukaan asian käsitteilyyn ei ole liittynyt täytäntöönpanokieltoa.

Edelleen kuntarakennelain mukaan päätös kuntajaon muuttamisesta on määrättävä tulemaan voimaan kalenterivuoden alusta ja päätös on tehtävä ennen muutoksen voimaantuloa edeltävän vuoden kesäkuun loppua.

Valtioneuvosto on päättänyt Lahden kaupungin ja Nastolan kunnan yhdistymisestä 11.6.2015. Valtiovarainministeriö toteaa selvityksessään, että valtioneuvostokäsittelyssä on varauduttava asian kahteen pöydälle panoon eli käytännössä esittely valtioneuvostolle on tehtävä viimeistään kesäkuun kolmanneksi viimeisenä istuntopäivänä. Vuonna 2015 tämä päivä oli 11.6.2015. Lahden ja Nastolan yhdistymistä koskevan päätöksen esittelemistä oli siis lykätty viimeiseen sellaiseen käsittelypäivään, jolla ei vaarannettu yhdistymisen voimaantuloa.

Valtiovarainministeriön selvityksen mukaan valitus Hämeenlinnan hallinto-oikeuden 15.5.2015 antamasta päätöksestä oli korkeimmassa hallinto-oikeudessa kirjattu saapuneeksi 9.6.2015. Kyseessä oleva valtioneuvoston esittelylista oli jaettu saman päivän aamuna. Asian esittelijällä ei tästä syystä ollut tietoa jatkovalituksesta, minkä vuoksi esittelymuistiossa oli tältä osin virheellinen tieto. Tällä ei kuitenkaan ollut vaikutusta asian etenemiseen tai esittelyaika- tauluun.

Valtiovarainministeriön selvityksen liitteenä on tuloste sähköpostiviestistä, jonka mukaan korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamosta on 16.6.2015 kerrottu asiassa esittelijänä toimineelle virkamiehelle valituksen saapuneen korkeimpaan hallinto-oikeuteen 9.6.2015. Selvityksessä ei kuitenkaan tuoda esiin, milloin asian esittelijä on tiedustellut Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätöksen lainvoimaisuutta. Jatkovalitusaikaa hallinto-oikeuden päätöksestä on joka tapauksessa ollut 11.6.2015 jäljellä ja tieto saapuneesta valituksesta olisi ollut saatavissa korkeimmasta hallinto-oikeudesta jo 9.6.2015. Lainvoimaisuutta koskevan tiedon olisi siten pystynyt korjaamaan esittelymuistioon ennen 11.6.2015 pidettyä valtioneuvoston istuntoa.

Perustuslain mukaan esittelijä on vastuussa sekä omasta toiminnastaan esittelijänä että siitä, mitä hänen esittelystään on päätetty. Esittelijä vastaa paitsi omasta esittelystään ja sen lainmukaisuudesta, myös päätöksen pohjana olevan selvityksen riittävydestä ja tietojen paikkansapitävydestä.

Johtopäätös ja toimenpide

Lahden kaupungin ja Nastolan kunnan yhdistymistä koskevassa valtioneuvoston esittelylistan liitteenä olleessa esittelymuistiossa on ollut virheellinen tieto, kun siinä on todettu Lahden kaupungin ja Nastolan kunnan yhdistymistä koskevien päätösten olevan lainvoimaisia. Tämän vuoksi kiinnitän asian esittelijänä valtioneuvostossa toimineen virkamiehen huomiota perustuslain mukaiseen esittelijän vastuuseen koskien tietojen paikkansapitävyyttä.

Muihin toimenpiteisiin en katso kantelun antavan aihetta.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Kimmo Hakonen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Minna Ruuskanen

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

KÄYNTIOSOITE Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
POSTIOSOITE PL 20, 00023 Valtioneuvosto

PUHELIN 0295 16001
TELEFAKSI 09 160 23975

E-MAIL etunimi.sukunimi@okv.fi
INTERNET www.okv.fi